

Overwegende dat het DNF, in het kader van de bosregeling, de huidige beheerder is van deze 138 ha en dat het best geschikt is om te zorgen voor een evenwichtig beheer van dit eigendom en de verschillende functies die het vervult;

Besluit :

Artikel 1. De Minister van Toerisme geeft toestemming voor de kosteloze overdracht van een deel van het vastgoed "Dolimarts", dat eigendom is van het Commissariaat-generaal voor Toerisme, aan het Waalse Gewest, Waalse Overheidsdienst - Landbouw Natuurlijke Hulpbronnen en Leefmilieu, Departement Natuur en Bossen, vertegenwoordigd door de Minister van Leefmilieu, Natuur, Bossen, Landelijke Aangelegenheden en Dierenwelzijn.

De overdracht betreft :

- enerzijds de gekadastreerde percelen VRESSE-SUR-SEMOIS 10 DIV/BOHAN/C 205C P0000, 205E P0000, 234 P0000, 242 A P0000, 243D P0000, 251 F P0000, 253H P0000, 253K P0000, 253 L P0000, 256C P0000, 258 A P0000, 261 A P0000 et 263 C P0000.

- anderzijds de delen van de percelen 240, 243C, 159M6 en 241 N5 geherkadastreerd C 240 A P0000, C 243 E P0000, C 270 B P0000 et C 241 P 5 P0000.

Voor een totaal van ongeveer 138ha 01a 89ca.

Art. 2. Zij delegeert aan de Commissaris-generaal voor Toerisme de bevoegdheid om alle formaliteiten te verrichten die nodig zijn voor de overdracht.

Art. 3. Zij belast het Commissariaat-generaal voor Toerisme de Waalse Overheidsdienst - Landbouw, natuurlijke hulpbronnen en leefmilieu - te verzoeken om toestemming te vragen bij zijn voorgedijminister voor de in artikel 53 van het Boswetboek bedoelde overdracht.

Art. 4. Dit besluit treedt in werking de dag waarop het in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Namen, 31 augustus 2021.

V. DE BUE

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST — REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

[C - 2022/20218]

23 DECEMBER 2021. — Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inleiding van de procedure om het gewestelijk bestemmingsplan te wijzigen

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op artikel 39 van de gecoördineerde grondwet;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, inzonderheid op artikel 6, § 1, I, 1°;

Gelet op de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen;

Gelet op het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (hierna het 'BWRO' genoemd), inzonderheid op artikel 27 en bijlage D;

Gelet op het gewestelijk plan voor duurzame ontwikkeling (hierna het 'GPDO' genoemd), goedgekeurd bij besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 12 juli 2018;

Gelet op het gewestelijk bestemmingsplan (hierna het 'GBP' genoemd), goedgekeurd bij besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 mei 2001;

Overwegende dat het in 2018 aangenomen GPDO een aantal ambities vastlegt die in het GBP moeten worden omgezet;

Dat om het GBP te actualiseren zodat het in overeenstemming is met de ontwikkelingen in het Brussels Gewest, het moet worden gewijzigd in overeenstemming met de vijf uitdagingen die werden benadrukt in de Gewestelijke Beleidsverklaring (hierna 'GBV') voor de regeerperiode 2019-2024.

Overwegende dat in de GBV het volgende wordt bepaald: "Overeenkomstig de ambities van het GPDO zal de Regering het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) aanpassen om het evenwicht tussen de functies in gemengde gebieden te verduidelijken, de doelstellingen van het Gewestelijk Mobiliteitsplan (GMP) te integreren, de groengebieden met hoogbiologische waarde die specifiek bijdragen tot het groene netwerk te beschermen en een kader te scheppen voor stadslandbouw. Daarnaast gaat zij onderzoeken of het juridisch haalbaar is om de te verdichten of te ontlichten zones in te voegen in het plan."

Overwegende dat het Energie- en Klimaatplan 2030 (NEKP) voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorziet in een actualisering van het GBP zodat er de multicriteria-klimaatdoelstellingen van dat plan in kunnen worden opgenomen;

Overwegende dat het BWLKE, zoals gewijzigd door de « klimaatordonnantie », dat voorziet in een update van de klimaatdoelstellingen voor het Brussels Gewest, vereist dat de verschillende gewestelijke en sectorale beleidslijnen beantwoorden aan de klimaatdoelstellingen;

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

[C - 2022/20218]

23 DECEMBRE 2021. — Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale ouvrant la procédure de modification du plan régional d'affectation du sol

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu l'article 39 de la Constitution coordonnée ;

Vu la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980, notamment son article 6, § 1er, I, 1° ;

Vu la loi spéciale relative aux institutions bruxelloises du 12 janvier 1989 ;

Vu le Code bruxellois de l'aménagement du territoire (ci-après le « CoBAT »), notamment son article 27, ainsi que son annexe D ;

Vu le plan régional de développement durable (ci-après le « PRDD »), adopté par arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 12 juillet 2018 ;

Vu le plan régional d'affectation du sol (ci-après le « PRAS. »), adopté par arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 3 mai 2001 ;

Considérant que le PRDD adopté en 2018 fixe un certain nombre d'ambitions qui doivent être traduites dans le PRAS ;

Qu'afin d'actualiser le PRAS pour qu'il soit en phase avec les évolutions de la Région bruxelloise, il convient, de le modifier conformément aux cinq enjeux mis en évidence dans la Déclaration de politique régionale (« DPR » ci-après) pour la législature 2019-2024.

Considérant que la DPR prévoit que : « Conformément aux ambitions du PRDD, le Gouvernement modifiera le Plan régional d'affectation du sol (PRAS) afin de clarifier les équilibres des fonctions dans les zones mixtes, de traduire les objectifs du Plan régional de mobilité (PRM), de préserver des sites de haute valeur biologique qui concourent spécifiquement au maillage vert et d'offrir un cadre à l'agriculture urbaine. Par ailleurs, il analysera la faisabilité juridique d'y insérer des zones à densifier ou à dé-densifier. »

Considérant que Le Plan Energie Climat 2030 (PNEC) pour la Région de Bruxelles-Capitale prévoit d'actualiser le PRAS pour intégrer les objectifs climatiques multicritères dudit plan ;

Considérant que le COBRACE, tel que modifié par l'Ordonnance Climat » réactualise les objectifs climatiques pour la région bruxelloise, exige une adéquation entre les différentes politiques et mesures régionales sectorielles et les objectifs climatiques ;

Dat de klimaatdoelstellingen die in deze ordonnantie worden geformuleerd, een verminderde uitstoot van broeikasgassen met 40% beogen tegen 2030 (vergeleken met 2005), wat vereist dat in verhouding daarmee een sterke beweging wordt ingezet om de stad koolstofarm te maken (en in het bijzonder op het vlak van vervoer en verwarming).

1. De functiegemengdheid heroverwegen

Overwegende dat de volgende tendensen merkbaar zijn in de bestemmingsgebieden waar een mix van functies is toegestaan;

Overwegende dat uit de analyse door perspective.brussels van de in 2018 en 2019 uitgereikte stedenbouwkundige vergunningen blijkt dat **huisvesting domineert** in de meeste gebieden van het GBP waar deze is toegestaan;

Dat het volgende werd vastgesteld in de gebieden die niet specifiek zijn bestemd voor huisvesting:

- In gemengd gebied: werd voor 112.451 m² aan woningen vergund, ten koste van 53.602 m² aan productieve activiteiten, 14.888 m² aan kantoren en 9.784 m² aan handelszaken.

- In sterk gemengd gebied: werd voor 106.850 m² aan woningen vergund, ten koste van 84.570 m² aan productieve activiteiten en 29.837 m² aan kantoren.

- In ondernemingsgebied in een stedelijke omgeving (OGSO): werd voor 76.337 m² aan woningen vergund, ten koste van 10.766 m² aan productieve activiteiten.

- In administratiegebied: werd voor 70.330 m² aan woningen vergund, ten koste van 104.179 m² aan kantoren.

Dat huisvesting duidelijk een functie blijkt die is bevorderd zelfs in de gebieden die niet specifiek voor huisvesting bestemd zijn, soms ten koste van de andere bestemmingen;

Dat de functiegemengdheid in de wijken aan het verdwijnen is ten gunste van steeds meer woonwijken; Dat het moeilijk kan worden om deze later weer in te voeren, vooral wat de productieve activiteiten betreft, gezien het gebrek aan beschikbare ruimten (gronden) die geschikt zijn voor economische activiteiten en die ook verenigbaar zijn met de woonomgeving en gezien het verzet dat zou kunnen komen van de bewoners;

Overwegende dat wat **huisvesting** betreft, bijzondere aandacht moet worden besteed aan het feit dat het verwachte aantal woningen dat tegen 2022 daadwerkelijk zou worden geproduceerd, op basis van de opstart van werven waarvoor momenteel een huisvestingsvergunning is uitgereikt, hoger is dan het aantal bijkomende huishoudens dat voor diezelfde periode wordt geraamd door de demografische prognoses van het Federaal Planbureau en Statbel, maar dat deze vaststelling moet worden afgezwakt door het jaarlijks tekort in de woningproductie dat een inhaalbeweging vereist. Dat ondanks de bevordering van de woonfunctie in het huidige GBP betaalbare huisvesting op haar beurt nog steeds een zwakke functie blijft;

Dat de dynamiek van de woningproductie in hoofdzaak privaats is, ook al kan deze ten voordele van de openbare sector worden aangewend; Dat op basis van herhaaldelijke enquêtes bij een steekproef van huurders in het Brusselse private woningbestand, het Observatorium van de huurprijzen in de enquête van 2016 "een drastische verslechtering van de toegang tot huisvesting sinds 2004" heeft vastgesteld;

Dat uit de recentste resultaten van het Observatorium van de huurprijzen blijkt dat de helft van de Brusselaars toegang heeft tot slechts 6% van het private huurwoningbestand in Brussel en dat deze spanning aanzienlijk is toegenomen aangezien in 2004 de helft van de Brusselaars nog toegang had tot 20% van deze markt;

Dat volgens de laatste monitoring van de publieke woonprojecten in Brussel op 1 januari 2020 er in 2019 1.361 gewestelijke openbare woningen zijn opgeleverd, waaronder 357 sociale woningen, 422 woningen voor bescheiden inkomens en 582 middenklassewoningen; Dat er in 2020 642 gewestelijke openbare woningen zijn opgeleverd, waaronder 112 sociale woningen, 149 woningen voor bescheiden inkomens en 381 middenklassewoningen; Dat ten opzichte van het totale aantal woningen dat op 01.01.2020 bekend was, op gewestelijke schaal 11,2% van de woningen voldoet aan de geselecteerde definitie van 'sociaal oogmerk', en dat de inspanningen moeten worden voortgezet om in de behoefte aan betaalbare woningen te voorzien;

Dat bijgevolg de bijkomende woningproductie die nodig is met het oog op de demografische evolutie, moet worden ondersteund, ook in de segmenten van financieel betaalbare huisvesting in een context van extreme spanning op de woningmarkt voor de minst dure woningsegmenten;

Overwegende dat wat **productieve activiteiten** betreft, de hedendaagse economische context een optimalisering van de bodem en een gunstige lokalisatie van productieve activiteiten die van nut zijn voor de stad in functie van de distributiekanaal vereist;

Que les objectifs climatiques énoncés dans cette ordonnance visent une réduction des émissions de gaz à effets de serre de 40% d'ici 2030 (par rapport à 2005), ce qui implique un mouvement conséquent de décarbonation de la ville (en particulier dans les domaines du transport et du chauffage)

1. Repenser la mixité des fonctions

Considérant qu'on observe les tendances suivantes dans les zones d'affectation où la mixité des fonctions est autorisée ;

Considérant qu'à travers l'analyse des permis d'urbanisme, délivrés en 2018 et en 2019, réalisée par perspective.brussels, on observe que **le logement domine** dans la plupart des zones du PRAS où il est autorisé ;

Qu'il a ainsi été constaté dans les zones non dédiées spécifiquement au logement que :

- En zone mixte : 112.451 m² de logements ont été autorisés, au détriment de 53.602 m² d'activités productives, de 14.888 m² de bureaux et de 9.784 m² d'équipements.

- En zone de forte mixité : 106.850 m² de logements ont été autorisés, au détriment de 84.570 m² d'activités productives et de 29.837 m² de bureaux.

- En zone d'entreprises en milieu urbain (ZEMU) : 76.337 m² de logements ont été autorisés, au détriment de 10.766 m² d'activités productives.

- En zone administrative : 70.330 m² de logements ont été autorisés, parallèlement à la suppression de 104.179 m² de bureaux.

Que le logement apparaît clairement comme une fonction qui a été favorisée même dans des zones non spécifiquement affectées au logement, et ce, parfois, au détriment des autres affectations ;

Que la mixité fonctionnelle dans les quartiers est en voie de disparition au profit de quartiers de plus en plus résidentiels ; Qu'il pourrait être difficile de la réintroduire ultérieurement, surtout en ce qui concerne les activités productives, compte tenu du manque d'espaces disponibles adaptés (foncier) aux activités économiques et compatibles avec l'habitat et compte tenu des oppositions qui pourraient émaner des habitants;

Considérant qu'en ce qui concerne le **logement**, une attention doit être portée sur le fait que le nombre attendu de logements qui devraient être effectivement produits à l'horizon 2022, au travers de la mise en chantier des permis logements actuellement autorisés, est supérieur au nombre de ménages supplémentaires estimés à ce même horizon par les projections démographiques du Bureau fédéral du Plan et Statbel, mais que ce constat doit être tempéré par le déficit annuel de production de logements entraînant une nécessité de rattrapage. Que malgré la favorisation de la fonction logement dans le PRAS actuel, le logement abordable lui reste bel et bien une fonction faible;

Qu'en effet, la dynamique de production de logements est essentiellement privée même si cette dernière peut être mise à profit du secteur public ; Que sur la base d'enquêtes récurrentes auprès d'un échantillon de locataires du parc de logements privés bruxellois, l'Observatoire des loyers constatait, lors de l'enquête 2016, « une dégradation drastique de l'accès au logement depuis 2004 » ;

Que les derniers résultats de l'Observatoire des loyers montrent que la moitié des Bruxellois n'ont accès qu'à 6% du parc locatif privé bruxellois du logement et que cette tension s'est très fortement accrue puisque la moitié des Bruxellois avaient en 2004 encore accès à 20% de ce marché ;

Que d'après le dernier monitoring des projets de logements publics à Bruxelles au 1er janvier 2020, 1.361 logements publics régionaux ont été réceptionnés en 2019, dont 357 logements sociaux, 422 logements modérés et 582 logements moyens ; Qu'en 2020, 642 logements publics régionaux ont été réceptionnés, dont 112 logements sociaux, 149 logements modérés et 381 logements moyens ; Qu'au regard du nombre total de logements connus au 01/01/2020, à l'échelle régionale, 11,2% des logements répondent à la définition retenue de la « finalité sociale », que les efforts doivent être poursuivis pour répondre aux besoins en logements abordables ;

Que par conséquent, il faut soutenir la production complémentaire nécessaire de logements eu égard à l'évolution démographique en ce compris pour les segments du logement financièrement abordable dans un contexte de tension extrême du marché du logement pour les segments du logement les moins chers ;

Considérant qu'en ce qui concerne les **activités productives**, le contexte économique contemporain appelle à l'optimisation du sol et à la localisation opportune des activités productives utiles pour la ville en fonction des canaux de distribution ;

Dat, zoals hiervoor reeds is aangetoond, de evolutie van de oppervlakte voor productieactiviteiten globaal gezien een neerwaartse trend vertoont; dat het volgende wordt vastgesteld:

- Tussen 1997 en 2001: een daling van de totale oppervlakte voor het hele Gewest met 18%, dus gemiddeld met 1,3% per jaar;

- Van 2011 tot 2017: een stagnatie van de totale oppervlakte (op een daling met 7.000 m² na);

Dat achter dit cijfer een bepaalde dynamiek schuilgaat die enerzijds wordt gekenmerkt door een sterke daling in bepaalde gebieden, via een conversie tot huisvesting, met name in de centrale kanaalzone, waar een daling van de functiegemengdheid wordt waargenomen: 35% van deze conversies vindt plaats in sterk gemengd gebied en 33% in gemengd gebied; en anderzijds door de gerichte en niet-structurele toename van productieactiviteiten in bepaalde gebieden als gevolg van specifieke operaties, in het noorden van de kanaalzone (onder meer de bouw van het sorteercentrum van bpost in Neder-Over-Heembeek) en in het zuiden van deze zone (onder meer infrastructuur van de MIVB);

- Tussen 2018 en 2019:

- een daling met 208.000 m² van de totale netto vergunde oppervlakte, dus ongeveer 4,5% van de totale bestand; deze daling wordt waargenomen in de meeste gemengde gebieden van het GBP (woongebied, gemengd gebied, sterk gemengd gebied, OGSO) en vooral langs het kanaal, hoofdzakelijk als gevolg van de reconversie van deze oppervlakten tot woningen en voorzieningen van collectief belang (in de woongebieden, het gemengd gebied, het sterk gemengd gebied, OGSO, het administratiegebied);

- een toename met 15.000 m² in het gebied voor stedelijke industrie;

Dat concluderend kan worden gesteld dat de productieactiviteiten zijn afgenomen, vooral ten gunste van huisvesting in de meeste gemengde gebieden van het GBP, wat een bedreiging vormt voor de functiegemengdheid in die gebieden, en dat de verdwijnende productieve en logistieke activiteiten zich vooral in de centrale kanaalzone bevinden;

Dat het belangrijk is de productie- en logistieke activiteiten in de stad te behouden, ter ondersteuning van koolstofarme, circulaire en regeneratieve economische modellen die de economische activiteit in Brussel verankeren met het oog op lokale productie, die zorgen voor het ontstaan van een economisch buurtweefsel en verplaatsingen verminderen, die de benutting van het grondgebied optimaliseren en toegevoegde waarde creëren voor de Brusselaars en ten slotte bijdragen tot het creëren van kwalitatief hoogstaande en weinig delokaliseerbare Brusselse arbeidsplaatsen;

Dat het fundamenteel is dat SIG en GHV als gebieden worden behouden en zelfs vermeerderd omdat dit de enige gebieden zijn waar productie- en logistieke activiteiten mogen worden ingeplant omdat deze minder goed te verzoenen zijn met de andere functies van de stad;

Overwegende dat het in 2018 gepubliceerde Overzicht van de productieactiviteiten benadrukt dat de logistieke en opslagactiviteiten goed zijn voor 49% van het voor productieactiviteiten bestemde vastgoed in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2017, hetzij 2.305.000 m²;

Dat het grootste deel van het oude logistieke gebouwenbestand zich langs het kanaal in het centrum bevindt, terwijl het meer recente gebouwenbestand zich langs het kanaal in het noorden en zuiden van het Gewest bevindt, deels om redenen van beschikbaarheid van terreinen;

Dat deze tweedeling ook zichtbaar is wanneer de typologie van de gebouwen wordt gekruist met de bestemmingen van het GBP; Dat de moderne gebouwen oververtegenwoordigd zijn in bestemmingen voor industrie en haven, terwijl het oude gebouwenbestand zich hoofdzakelijk situeert in woongebieden en gemengde gebieden;

Dat, zoals in het Overzicht van de productieactiviteiten wordt opgemerkt, logistieke activiteiten steeds meer in grote opslagplaatsen aan de rand van de stad worden ondergebracht en uit de stadscentra verdwijnen, terwijl het om economische en ecologische redenen wenselijk is dat de distributiecentra dichter bij de eindgebruikers liggen;

Dat tot slot, als de logistieke activiteiten niet beter worden aangepakt op planologisch niveau, het risico groot is dat het vastgoed waarin deze activiteiten ondergebracht kunnen worden verdwijnt, terwijl meerdere strategieën (GPDO, Industriepaan, GPCE enz.) de ontwikkeling van logistieke nabije centra in het hele Gewest beogen;

Overwegende dat wat de kantoren betreft, ook al is de daling de laatste jaren vertraagd, de oppervlakte van het kantorenbestand sinds 2013 een dalende trend vertoont (daling met 3% tussen 2014 en 2019); dat er in 2019-2020 sprake is van een lichte toename van het bestand (met minder dan 0,3%);

Dat een stagnatie van de kantoorleegstand, die op 7,7% wordt geraamd in 2020, wordt vastgesteld sinds 2013;

Que comme déjà démontré ci-avant, la tendance globale d'évolution des superficies d'activité productive est à la diminution ; qu'ainsi, il est constaté :

- Entre 1997 et 2001 : une diminution de 18% en superficie totale sur l'ensemble de la Région, soit en moyenne 1,3 % par an ;

- Depuis 2011 jusqu'à 2017 : une stagnation de superficie totale (à 7000 m² près en moins) ;

Que ce chiffre masque une certaine dynamique caractérisée d'une part par la forte diminution dans certaines zones, via la conversion en logements, en particulier dans la zone canal centre où on observe une diminution de la mixité fonctionnelle : 35% de ces conversions sont situées en zone de forte mixité et 33% le sont en zone mixte ; et d'autre part par l'augmentation ciblée et non structurelle d'activités productives, dans certaines zones du fait d'opérations ponctuelles, dans la zone nord du canal (entre autres construction du centre de tri de bpost à Neder-Over-Heembeek) et la zone sud (entre autres infrastructures de la STIB) ;

- Entre 2018 et 2019 :

- une diminution de 208.000 m² de superficies nettes totales autorisées, soit environ 4,5 % du stock total ; cette diminution est observée dans la plupart des zones à vocation mixte du PRAS (zone d'habitat, zone mixte, zone de forte mixité, ZEMU) et principalement le long du canal, principalement en raison de la reconversion de ces surfaces en logements et en équipements d'intérêt collectif (dans les zones d'habitat, zone mixte, zone de forte mixité, ZEMU, zone administrative) ;

- une augmentation de 15.000 m² en zone d'industrie urbaine ;

Qu'en conclusion, il peut être constaté que les activités productives ont diminué principalement en faveur du logement dans la plupart des zones à vocation mixte du PRAS ce qui menace la mixité fonctionnelle dans ces zones, et les activités productives et logistiques qui disparaissent se situent principalement dans la zone canal centre ;

Qu'il est important de conserver des activités productives et logistiques afin de soutenir les modèles économiques décarbonés, circulaires et régénératifs, qui ancrent l'activité économique à Bruxelles afin de produire localement, qui assurent la création d'un tissu économique de proximité et réduisent ainsi les déplacements, qui optimisent l'utilisation du territoire et qui créent de la valeur ajoutée pour les Bruxellois, et, enfin, qui contribuent à créer de l'emploi bruxellois de qualité et peu délocalisable ;

Qu'il est primordial de conserver, voire d'augmenter les ZIU et ZAPT car ce sont les seules zones permettant l'implantation d'activités productives et logistiques moins compatibles avec d'autres fonctions de la ville ;

Considérant que l'Observatoire des activités productives publié en 2018 met en évidence le fait que les activités logistiques et d'entrepôt représentent 49 % de l'immobilier productif en Région de Bruxelles-Capitale en 2017, soit 2.305.000 m² ;

Que la plupart du parc immobilier logistique ancien se trouve le long du canal au centre, tandis que le parc immobilier plus récent se trouve le long du canal au nord et au sud de la région, notamment pour des raisons de disponibilité de terrains ;

Que ce clivage est également visible lorsque la typologie des bâtiments est croisée avec les affectations du PRAS ; Que les bâtiments modernes sont surreprésentés dans les affectations industrielles et portuaires, alors que le parc ancien se situe majoritairement dans les zones d'habitat et de mixité ;

Que comme relevé dans l'Observatoire des activités productives, les activités logistiques s'installent de plus en plus dans de grands entrepôts en périphérie et disparaissent en centre-ville alors que, pour des raisons économiques et écologiques, une plus grande proximité des centres de distribution par rapport aux utilisateurs finaux est souhaitable ;

Qu'en conclusion, si les activités logistiques ne sont pas mieux appréhendées au niveau planologique, le risque est grand que l'immobilier susceptible de l'accueillir disparaisse alors que plusieurs stratégies (PRDD, plan industriel, PREC...) visent le développement de centres logistiques de proximité dans l'ensemble de la Région ;

Considérant qu'en ce qui concerne le bureau, même si le déclin s'est ralenti au cours des dernières années, les surfaces du parc des bureaux sont en baisse depuis 2013 (diminution de 3 % entre 2014 et 2019) ; qu'une légère augmentation du stock a eu lieu en 2019/2020 (moins de 0,3 %) ;

Qu'on observe une stagnation de la vacance des bureaux depuis 2013, qui est évaluée à 7,7% en 2020 ;

Dat tussen 2021 en 2024 de kantooroppervlakten van de uitgereikte stedenbouwkundige vergunningen, de vergunningen die onderzocht worden en de bekende projecten, beantwoorden aan 10% van het bestaande kantorenbestand in het BHG, wat zeer aanzienlijk is; Dat dit niet noodzakelijk een toename van het bestand in dezelfde verhouding zal inhouden, aangezien het in de meeste gevallen gaat om renovaties (of sloop/heropbouw) van bestaande gebouwen;

Dat we in dezelfde periode een heroriëntering van de kantoorfunctie zien in de centrale wijken die goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer en, omgekeerd, de geleidelijke verdwijning van kantoren in de gedecentraliseerde gebieden (met name langs de E40, de Marcel Thiryllaan, de Kolonel Bourgstraat, de Genèvestraat, maar ook de Stallestraat) ten voordele van hoofdzakelijk de woonfunctie;

Dat de gevolgen van de gezondheids crisis op de behoefte aan kantoren zullen moeten worden geëvalueerd en dat moet worden nagegaan of het fenomeen van verplaatsing van de kantoren naar de centrale wijken zich doorzet;

Dat als basisprincipe dat ten grondslag lag aan de uitwerking van het GBP gold dat kantoren een sterke functie vormden ten opzichte van huisvesting; Dat deze opvatting niet langer relevant is en volledig moet worden heroverwogen;

Dat over het KaSTK moet worden nagedacht aangezien er geen druk meer is van de kantoorfunctie op de privéhuisvesting, die een sterke functie is geworden, dat derhalve de relevantie van het instrument moet worden getoetst aan zijn doelstelling; Dat het ook wenselijk is de relevantie ervan te onderzoeken, met name in de tweede kroon, waar de toegestane drempels nooit zijn bereikt en waar het dus niet beantwoordt aan zijn doelstelling om de andere functies te beschermen;

Dat in dezelfde zin de relevantie van de kantoorquota van de GGB en de GGBUA moet worden geanalyseerd in het licht van de ontwikkelingen die zich sinds de instelling ervan hebben voorgedaan;

Dat het begrip administratiegebied opnieuw moet worden geëvalueerd en dat de relevantie ervan moet worden onderzocht in het licht van de vastgoedontwikkelingen die er plaatsvinden en die grotendeels andere functies omvatten;

Overwegende dat, wat de activiteiten voor de vervaardiging van immateriële goederen en de in **ondernemingen geïntegreerde diensten** betreft, de definitie van deze bestemmingen niet duidelijk is; Dat er geen echte mogelijkheid bestaat om deze activiteiten te onderscheiden van deze van de kantoren;

Overwegende dat wat de **voorzieningen van collectief belang of van openbare diensten** betreft, het Overzicht van de Huisvestingsvergunningen in 2018-2019 een toename van vrijwel 210.000 m² vaststelt van de netto vergunde vloeroppervlakte in bijna alle gebieden van het GBP waar de functiegemengtheid is toegestaan (met uitzondering van het gemengd gebied); dat deze toename in grote mate overeenstemt met de toenemende oppervlakte in de scholen;

Dat tevens geëvalueerd dient te worden of deze toename zich doorzet over een langere periode en of zij volstaat om zowel de bestaande als nieuwe behoeften te dekken die voortvloeien uit de bevolkingsgroei en de ontwikkeling van de stedelijke openbare diensten (met name in verband met mobiliteit en afvalbeheer);

Dat het voorzieningenbegrip zoals bedoeld in het GBP zeer uiteenlopende realiteiten omvat en de beschikbare gegevens slechts gedeeltelijk zijn; dat bepaalde projecten die als voorzieningen worden bestempeld, waarschijnlijk veeleer handelszaken zijn zodat het nodig lijkt om over meer kennis van de bestaande structuren, hun geografisch evenwicht en hun bestaande toekomstige behoeften te beschikken;

Dat er voor verschillende soorten voorzieningen uiteenlopende bevindingen zijn vastgesteld;

Dat wat kinderopvangstructuren betreft, er een territoriale onevenwichtigheid wordt vastgesteld in het aanbod van kinderopvangstructuren, vooral dan wat opvangplaatsen met inkomensafhankelijke tarieven betreft;

Dat wat de sport- en recreatieve infrastructuur betreft, er een algemeen tekort aan recreatieve ruimten wordt vastgesteld;

Dat er op gewestelijk vlak een tekort aan grote voorzieningen en aan buurtinfrastructuur wordt vastgesteld;

Dat wat de culturele voorzieningen betreft, er een onevenwicht wordt vastgesteld in het aanbod tussen het oosten en het westen van het gewestelijk grondgebied, alsook een gebrek in het noorden en het westen van het Gewest, ook in de dichtbevolkte wijken;

Dat daarnaast de behoeften aan andere soorten voorzieningen (gezondheidszorg, bejaardenopvang, sociale begeleiding, recyclagepark, stelplaatsen voor vervoer enz.) moeten worden geëvalueerd;

Dat, samenvattend, moet worden nagegaan hoe het GBP kan tegemoetkomen aan de vraag naar voorzieningen die tegemoetkomen aan de behoeften van de stad;

Qu'entre 2021 et 2024, les superficies de bureau des permis d'urbanisme délivrés, en cours d'instruction et des projets connus équivalent à 10% du stock de bureaux existant en RBC, ce qui est très important ; Que cela n'impliquera pas nécessairement une augmentation du stock dans la même proportion puisqu'il s'agit, dans la majorité des cas, de rénovations (ou démolitions/reconstructions) d'immeubles existants ;

Que sur cette même période, on observe un recentrage de la fonction bureau dans les quartiers centraux bien desservis en transports publics et, inversement, la disparition progressive des bureaux dans les zones décentralisées (notamment le long de la E40, avenue Marcel Thiry, rue Colonel Bourg, rue de Genève mais aussi rue de Stalle) au profit essentiellement de la fonction logement ;

Qu'il faudra évaluer l'effet de la crise sanitaire sur les besoins en bureau et vérifier si le phénomène de relocalisation des bureaux vers les quartiers centraux se poursuit;

Que le principe de base qui a guidé l'élaboration du PRAS reposait sur le fait que le bureau était une fonction forte par rapport au logement ; Que ce point de vue n'est plus d'actualité aujourd'hui et doit être entièrement reconsidéré ;

Qu'une réflexion doit être menée sur la Casba dans la mesure où il n'y a plus de pression du bureau sur le logement privé qui est devenu une fonction forte, que la pertinence de l'instrument devra donc être évaluée au regard de son objectif; Qu'il convient aussi d'étudier sa pertinence, notamment en seconde couronne où les seuils autorisés n'ont jamais été atteints et où elle ne remplit donc pas l'objectif de protection des autres fonctions qui lui avait été assignée ;

Que dans le même sens, la pertinence des quotas de bureaux des ZIR et ZIRAD devra être analysée au regard des évolutions observées depuis leur mise en place ;

Que la notion de zone administrative doit être réévaluée et sa pertinence étudiée au regard des développements immobiliers qui s'y déroulent et qui incluent largement d'autres fonctions ;

Considérant qu'en ce qui concerne les activités de production de biens immatériels et les **services intégrés aux entreprises**, la définition de ces affectations n'est pas claire ; Que rien ne permet réellement de distinguer de telles activités de celles des bureaux ;

Considérant qu'en ce qui concerne les **équipements d'intérêt collectif ou de service public**, si l'Observatoire des permis met en évidence une augmentation de près de 210.000 m² de la surface de plancher nette autorisée en 2018-2019 dans presque toutes les zones du PRAS dans lesquelles la mixité de fonctions est autorisée (à l'exception de la zone mixte) ; que cette augmentation correspond majoritairement à une augmentation de surface pour les établissements scolaires ;

Qu'il faut par ailleurs évaluer si cette augmentation se poursuit sur une plus longue période et si elle est suffisante pour combler tant les besoins existants que les besoins nouveaux liés à la croissance démographique et au développement des services publics urbains (liée à la mobilité et à la gestion des déchets notamment);

Que la notion d'équipements au sens du PRAS revêt des réalités très différentes et que les données existantes sont partielles ; que certains projets recensés comme de l'équipement sont en fait probablement plutôt des commerces, de sorte qu'il semble nécessaire d'avoir une meilleure connaissance des structures existantes, de leur équilibre géographique, ainsi que des besoins présents et futurs ;

Que des constats variés ont pu être établis pour différents types d'équipements ;

Que s'agissant des structures d'accueil de la petite enfance, on constate un déséquilibre territorial de l'offre en structures d'accueil, particulièrement en places pratiquant un tarif lié aux revenus ;

Que s'agissant des infrastructures sportives et récréatives, on constate un nombre globalement insuffisant d'espaces récréatifs;

Qu'au niveau régional, on constate une carence en grands équipements ainsi qu'un manque d'infrastructures sportives de proximité;

Que s'agissant des équipements culturels, on constate un déséquilibre de l'offre entre l'est et l'ouest du territoire régional, et un manque dans le nord et l'ouest de la Région y compris dans des quartiers à forte densité de population ;

Qu'il est également nécessaire d'évaluer les besoins pour d'autres types d'équipements (soins de santé, accueil des personnes âgées, accompagnement social, recyпарк, dépôts de transport etc.) ;

Qu'il y a donc lieu d'envisager la façon dont le PRAS pourrait rencontrer la demande en équipements répondant aux besoins de la ville

Dat bepaalde voorzieningen op het vlak van hernieuwbare energie zoals windmolens, solar farms en warmtenetten geen duidelijk statuut genieten in het bestaande GBP, terwijl ruimte moet worden voorbehouden om deze te kunnen inplanten.

Overwegende dat de tweede pijler van het GPDO gericht is op het inzetten van het grondgebied voor de ontwikkeling van een aangepaste, duurzame en aantrekkelijke leefomgeving, met name via een mix van functies;

Dat in het kader van de ontwikkeling van de buurtstad de verdichting en de creatie van woningen gepaard moet gaan met een toename van de openbare ruimten en publiek toegankelijke groene ruimten, zowel kwantitatief als kwalitatief, en een toename van de productieactiviteiten, handelszaken en voorzieningen van collectief belang of van openbare diensten;

Dat stedelijke duurzaamheid onder meer de ontwikkeling van koolstofvrije energieën vereist (zoals hernieuwbare warmte).

Overwegende dat de voorzieningsomschrijving in het GBP enigszins onduidelijk is, met name door een belangrijke evolutie in de handels- en kantoorfuncties;

Dat bij de komende werkzaamheden in verband met de herziening van het GBP de eigenlijke definitie van een voorziening in vraag moet worden gesteld, een plaats moet worden voorbehouden aan voorzieningen van een nieuwe soort en dat moet worden nagegaan of deze nog beantwoordt aan de hedendaagse realiteit en nog geschikt is voor de toekomstige behoeften;

Overwegende dat wat **de handelszaken** betreft, er een grote daling van het aantal winkels wordt vastgesteld (van 42.712 tot 20.696 tussen 1950 en 2017) in een tempo van 1,1%/jaar tot 1997, en vervolgens 0,4%/jaar tot 2017;

Dat tussen 1961 en 2015 de totale verkoopoppervlakte voor handelszaken echter verdrievoudigd is in België (van 5,2 miljoen m² tot 18,7 miljoen m² in 2015);

Dat de handelswijken binnen het Gewest evolueren: tussen 1950 en 2017 stellen we vast dat in de vijfhoek en de eerste kroon het aanbod zich terugtrekt op enkele grote assen van het stadscentrum en de oude wijken, terwijl in de rand enkel de dichtste kernen een handelsactiviteit binnen hun centrum behouden; dat we getuige zijn van een versterking van de handelsactiviteit op de grote assen die het Gewest doorkruisen, terwijl ze op de andere assen geleidelijk verdwijnen; dat de enige ruimten die een sterke commerciële groei kennen, geplande ruimten zijn (winkelcentrum, galerij ...); dat we in de laatste twee decennia getuige zijn van een mutatie van de soorten handelszaken, met bijvoorbeeld een afname van het aantal traditionele voedingswinkels (bakkerij, slagerij ...) en een toename van het aantal snackbars; dat een ander type mutatie verband houdt met de ontwikkeling van de e-commerce;

Dat goede voorzieningen in de wijken met het oog op de door het GPDO gewenste multipolaire ontwikkeling een versterking van het lokale commerciële aanbod vereisen; Dat de wijziging van het GBP de gelegenheid dient te zijn om de toekomstige inplanting van nieuwe projecten voor winkelcentra op het gewestelijk grondgebied te reguleren, rekening houdend met de doelstelling van de Algemene Beleidsverklaring die bepaalt dat: *“een moratorium ingesteld [zal] worden op de vestiging van nieuwe grote winkelcentra”*; Dat het bovendien noodzakelijk is het begrip lokale handel te evalueren in het licht van de recente evoluties van de handelstypes; Dat het noodzakelijk is om de ontwikkeling van de handelskernen uit te werken in samenhang met de logistieke infrastructuur, waarbij de voorkeur moet uitgaan naar de duurzaamste bevoorradingswijzen.

Overwegende dat het noodzakelijk lijkt een nieuw evenwicht te vinden tussen de bescherming en de plaats die moet worden voorbehouden aan de verschillende stedelijke buurtfuncties om de door het GPDO geplande gemengdheid van de polycentrische stad te waarborgen;

Dat het in dit verband noodzakelijk is de productieve, logistieke en ambachtelijke activiteiten te versterken;

Dat ook de andere zwakke functies moeten worden versterkt, zoals betaalbare huisvesting, voorzieningen van collectief belang met gewestelijke en lokale reikwijdte, die nodig zijn voor het beheer van de stad en voor het lokale leven, de buurtwinkels, groene buurtruimten;

Dat tegelijkertijd moet worden bepaald voor welke functies niet langer een specifieke omkadering is vereist door met name rekening te houden met de evoluties in de woon- en kantoorfuncties;

Globaal gezien, dient de mix van functies herbekeken te worden met inachtneming van de gewestelijke klimaatambities voorzien in het GPDO.

Que certains équipements dans le domaine de l'énergie renouvelable, comme les éoliennes, les fermes solaires, les réseaux de chaleur, ne bénéficient pas de statut clair dans le PRAS actuel alors qu'ils nécessitent une réservation d'espace pour être déployés.

Considérant que l'axe 2 du PRDD vise à mobiliser le territoire pour développer un cadre de vie agréable, durable et attractif, notamment au travers d'une mixité fonctionnelle ;

Que dans le cadre du développement de la ville de proximité, la densification et la création de logements doit s'accompagner d'une augmentation des espaces publics et des espaces verts accessibles au public, tant en termes de quantité qu'en termes de qualité, et d'une augmentation des activités productives, des commerces de proximité et des équipements d'intérêt collectif ou de service public ;

Que la durabilité de la ville passera notamment par le développement des énergies décarbonées (notamment la chaleur renouvelable).

Considérant que la définition d'équipement du PRAS comporte un certain flou, notamment du fait d'une évolution majeure dans les fonctions commerce et bureau ;

Que les travaux à venir pour la révision du PRAS doivent questionner la définition même de l'équipement, faire une place aux équipements d'un nouveau type et étudier si elle correspond toujours aux réalités contemporaines et appropriée aux besoins futurs ;

Considérant qu'en ce qui concerne **les commerces**, on observe une importante diminution du nombre de commerces (passant de 42 712 à 20 696 entre 1950 et 2017) à un rythme de 1,1%/an jusque 1997, puis 0,4%/an jusque en 2017 ;

Que, cependant, entre 1961 et 2015, la surface de vente totale dédiée au commerce a triplé en Belgique (5,2 millions de m² à 18,7 millions de m² en 2015) ;

Que les quartiers commerçants évoluent au sein de la Région : entre 1950 et 2017, on constate que, dans le pentagone et la première couronne, l'offre se rétracte sur les quelques axes majeurs du centre-ville et des anciens faubourgs tandis qu'en périphérie, seuls les noyaux les plus denses maintiennent une activité commerciale en leur cœur ; qu'on assiste à un renforcement de l'activité commerciale sur les axes majeurs qui traversent la Région parallèlement à un effacement progressif sur les autres axes ; que les seuls espaces connaissant une forte croissance commerciale sont ceux ayant vu l'arrivée d'un espace planifié (centre commercial, galerie,...) ; qu'on assiste à une mutation des types de commerce ces 20 dernières années, avec par exemple, une diminution du nombre de commerces alimentaires traditionnels (boulangerie, boucherie,...) et une augmentation du nombre de snacks ; qu'un autre type de mutation est dû au développement de l'e-commerce ;

Que le bon équipement des quartiers dans l'optique du développement multipolaire souhaité par le PRDD nécessite de renforcer l'offre commerciale de proximité ; Que la modification du PRAS sera l'occasion de réguler l'implantation future de nouveaux projets de centres commerciaux sur le territoire régional, tenant compte de l'objectif de la Déclaration de Politique Générale qui prévoit *« qu'un moratoire sur l'installation de nouveaux grands centres commerciaux sera mis en place »* ; Qu'il y a par ailleurs lieu d'évaluer les notions de liserés de noyau commercial et de commerce de proximité au vu des évolutions récentes des types de commerce ; Qu'il y a nécessité à penser le développement des noyaux commerciaux en lien avec les infrastructures logistiques, en privilégiant les modes les plus durables d'approvisionnement.

Considérant qu'il apparaît nécessaire de rééquilibrer la protection et la place à accorder aux différentes fonctions urbaines de proximité afin d'assurer la mixité de la ville polycentrique projetée par le PRDD ;

Que dans ce cadre, il convient notamment de renforcer les activités productives, logistiques et artisanales ;

Qu'il convient également de renforcer les autres fonctions faibles, telles que le logement abordable, les équipements d'intérêt collectif de portée régionale et de proximité, nécessaires à la gestion de la ville et à la vie locale, les commerces de proximité, les espaces verts de proximité ;

Qu'en parallèle, il y a lieu d'identifier les fonctions qui ne nécessitent plus d'encadrement particulier en tenant compte notamment des évolutions des fonctions de logement et de bureau ;

De manière générale il y lieu de repenser la mixité des fonctions en intégrant les ambitions climatiques régionales prévues dans le PRDD

Overwegende dat volgens het GPDO bij de ontwikkeling van een verdichte stad “rekening [moet] worden gehouden met de energie- en klimaatdoelstellingen van het Gewest tegen 2030 en 2040 die moeten leiden tot een koolstofarme samenleving in 2050”;

Dat deze doelstellingen, zoals ze staan omschreven in het BWLKE en het Lucht-Klimaat-Energieplan, als volgt kunnen worden samengevat:

- vermindering van onze rechtstreekse en onrechtstreekse uitstoot van broeikasgassen;

- ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen;

- Aanpassing aan de klimaatverandering;

Dat het noodzakelijk lijkt deze uitdagingen op een specifieke wijze in de stadsplanning op te nemen;

Dat er een kader moet worden gecreëerd waarin de productie van energie uit duurzame bronnen, circulaire economische activiteiten en klimaatcompatibele wijken tot ontwikkeling kunnen komen;

2. De doelstellingen van het Gewestelijk Mobiliteitsplan omzetten

Overwegende dat pijler 4 van het GPDO het grondgebied beoogt in te zetten om multimodale verplaatsingen te bevorderen, met name door te steunen op een hoofdnet van wegen met een grote capaciteit die bijzonder geschikt zijn voor alle verplaatsingswijzen op gewestelijke schaal;

Overwegende dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering op 5 maart 2020 een nieuw gewestelijk mobiliteitsplan (GMP) ‘Good Move’ heeft goedgekeurd voor de periode 2020-2030, dat op 25 maart 2021 is uitgevaardigd;

Overwegende dat het Gewestelijk Mobiliteitsplan (GMP) in werking is getreden op 12 mei 2021;

Overwegende dat met de kaarten van de Multimodale specialisatie van de wegen (MSW), zoals deze op 15 juli 2021 door de Regering zijn goedgekeurd, het verordenend goedkeuringsproces van het plan is afgerond zodat het ten volle uitvoerbaar is.

Overwegende dat de ordonnantie van 26 juli 2013 tot vaststelling van een kader inzake mobiliteitsplanning en tot wijziging van sommige bepalingen die een impact hebben op het vlak van mobiliteit het gewestelijk mobiliteitsplan definieert als “een strategisch en richtinggevend instrument voor de uitvoering van het mobiliteitsbeleid en houdt rekening met de richtingen die worden aangegeven in het gewestelijk ontwikkelingsplan”. Het voorziet in een algemeen deel dat de strategie voor het mobiliteitsbeleid vastlegt en een specifiek deel dat hiervoor de elementen vermeldt inzake aanleg van wegen en de openbare ruimte;

Dat de gewestelijke beleidsverklaring bepaalt dat het GBP de doelstellingen van het GMP moet weergeven; dat het GMP in de geest van het GPDO het STOP-beginsel bekrachtigt voor het mobiliteitsbeheer in Brussel;

Dat bijgevolg de mobiliteitselementen vervat in het GBP vermeld moeten worden in het licht van dit beginsel en van de bepalingen van het GMP;

Dat daarmee de voorschriften betreffende de wegnetten, het openbaar vervoer en de parkings dienen bij te dragen tot de doelstellingen van het GMP en tot de gewestelijke doelstellingen inzake menselijke ontwikkeling, bescherming van de biodiversiteit, het klimaat en de opkomst van een duurzame mobiliteit;

Dat de kaarten 5 (primaire wegnetten) en 6 (openbaar vervoer) in overeenstemming moeten worden gebracht met deze van het GMP en dat deze in overweging moeten worden genomen in de keuzes die worden gemaakt qua bodembestemming;

Dat evenveel aandacht dient te worden besteed aan de verwezenlijking van de duurzaamheidsdoelstellingen voor de openbare ruimten die verband houden met mobiliteitsnetwerken;

Dat waar dit aangewezen is het gebruik en de mogelijkheden voor de uitvoering van andere voetgangers- en fietsverbindingen dan het wegnetten in de verschillende bestemmingsgebieden van het GBP moeten worden overwogen teneinde te voorzien in de connectiviteit binnen de huizenblokken en langsheen de spoorweginfrastructuur.

3. De gebieden met hoogbiologische waarde beschermen en het groene netwerk versterken

Overwegende dat de doelstellingen van het natuurplan, hetzij de toegang van de Brusselaars tot de natuur verbeteren, het gewestelijke groene netwerk uitbouwen, in plannen en projecten rekening houden met de uitdagingen op gebied van natuur en het onthaal van wilde dieren en planten en stadsontwikkeling met elkaar verzoenen;

Overwegende dat er een gewone en stedelijke Brusselse biodiversiteit bestaat (45 soorten zoogdieren, 103 soorten vogels, 200 soorten bijen, 800 soorten planten, 14% van het grondgebied in zone Natura 2000) en vanuit de erkenning dat het behoud van de biodiversiteit wel degelijk een stedelijk vraagstuk is;

Overwegende dat fenomenen als klimaatverandering, vervuiling en bezetting van natuurgebieden behoren tot de erkende oorzaken van het uitsterven van de biodiversiteit;

Considérant que, selon le PRDD, le développement d’une ville densifiée « doit s’accompagner d’une prise en considération générale des objectifs énergétiques et climatiques de la Région aux horizons 2030 et 2040 devant mener à une société bas-carbone en 2050 » ;

Que ces objectifs, tels que définis dans le COBRACE et le Plan Air Climat Energie, peuvent être synthétisés comme suit:

- La réduction de nos émissions de gaz à effet de serre directes et indirectes ;

- Le développement des sources d’énergie renouvelables;

- L’adaptation au changement climatique ;

Qu’il apparait nécessaire d’intégrer ces enjeux de façon spécifique dans la planification urbaine ;

Qu’il y a lieu notamment de mettre en place un cadre propice au développement de la production d’énergie de sources renouvelables, au développement d’activités relevant de l’économie circulaire et au développement de quartiers climat-compatibles ;

2. Traduire les objectifs du Plan Régional de Mobilité

Considérant que l’axe 4 du PRDD vise à mobiliser le territoire pour favoriser le déplacement multimodal, en s’appuyant notamment sur un réseau principal des voiries de grande capacité privilégiées pour l’ensemble des modes de déplacement à l’échelle régionale ;

Considérant qu’un nouveau plan régional de mobilité (PRM) « Good Move » a été approuvé pour la période 2020-2030 par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale le 5 mars 2020 arrêté le 25 mars 2021 ;

Considérant que le plan régional de mobilité (PRM) est entré en vigueur le 12 mai 2021 ;

Considérant que les cartes de la spécialisation multimodale des voiries (SMV), approuvées par le Gouvernement le 15 juillet 2021 finalise le processus d’adoption réglementaire du plan ; et le rend pleinement exécutoire.

Considérant que l’ordonnance du 26 juillet 2013 instituant un cadre en matière de planification de la mobilité et modifiant diverses dispositions ayant un impact en matière de mobilité définit le plan régional de mobilité comme « un instrument stratégique, d’orientation et d’application de la politique de mobilité, qui s’inscrit dans les orientations du plan régional de développement et respecte le plan régional d’affectation du sol. Il comprend une partie générale qui définit la stratégie de la politique de mobilité et une partie spécifique qui en détaille les éléments relatifs aux aménagements de voiries et de l’espace public ;

Que la DPR précise que le PRAS traduira les objectifs du PRM ; que le PRM entérine, dans l’esprit du PRDD, notamment le principe STOP pour la gestion des mobilités à Bruxelles ;

Qu’il convient de préciser en conséquence les éléments de mobilité contenus dans le PRAS au regard de ce principe et des dispositions du PRM;

Qu’ainsi les prescriptions relatives aux réseaux de voiries, aux transports en commun, aux parkings contribueront à atteindre les objectifs du PRM et les objectifs régionaux, en matière de développement humain, protection de la biodiversité, de climat et de l’émergence des mobilités durables;

Que les cartes 5 (voirie primaire) et 6 (transports en commun) seront mises en concordance avec celles du PRM et qu’elles seront prises en considération dans les choix opérés en affectation du sol;

Qu’une même attention sera portée à l’atteinte des objectifs de durabilité pour les espaces publics liés aux réseaux de mobilité ;

Qu’il convient d’appréhender les usages et les possibilités d’implantation, quand c’est opportun, de voies de liaisons pour piétons et cyclistes sur les différentes zones d’affectations du PRAS autre que la voirie afin d’assurer les connectivités au sein des îlots et le long d’infrastructures de chemin de fer.

3. Préserver les sites de haute valeur biologique et renforcer le maillage vert

Considérant les objectifs du Plan Nature, à savoir améliorer l’accès des Bruxellois à la nature, consolider les maillages verts et bleus régionaux, intégrer les enjeux nature dans les plans et projets, concilier accueil de la vie sauvage et le développement urbain;

Considérant l’existence d’une biodiversité ordinaire et urbaine bruxelloise (45 espèces de mammifères, 103 espèces d’oiseaux, 200 espèces d’abeilles, 800 espèces de plantes, 14% du territoire inscrit en zone Natura 2000) et reconnaissant que la préservation de la biodiversité est donc bien une question urbaine ;

Considérant que les phénomènes de changements climatiques, de pollutions ou encore d’occupation des espaces naturels sont parmi les causes reconnues de l’extinction de la biodiversité ;

Overwegende dat de ecosysteemdiensten die de natuur verstrekt, hetzij ondersteunende (bodemherstel, fotosynthese ...), bevoorrading (voedselproductie, natuurlijke rijkdommen), regulerings- (water, lucht, klimaat, fauna en flora) en culturele diensten.

Overwegende dat de biodiversiteit afhankelijk is van de overvloedige aanwezigheid, de kwaliteit en de connectiviteit van de woongebieden;

Overwegende dat de biologische kwaliteit van een stedelijke ruimte beoordeeld dient te worden in het licht van een veelheid van factoren zoals de vergroeningsgraad, de aanwezigheid van biotopen, en verbindende elementen, haar omvang en haar ligging binnen het groene en blauwe netwerk;

Overwegende dat de stad aanzien dient te worden als een factor in de evolutie van de biodiversiteit en omgekeerd de natuur als bepalende factor voor de stad en haar veerkracht (tegen een achtergrond van klimaatverandering en sociaal-economische evolutie);

Overwegende dat de ruimtelijke ordening geldt als hefboom bij het behoud van de biodiversiteit; dat het GBP zelf ook een bepalend instrument is in de Brusselse ruimtelijke ordening;

Overwegende dat het recentste Rapport over de Staat van de Natuur (2012) melding maakt van vier landschappelijke deelgebieden met telkens een specifieke biodiversiteit (dicht verstedelijkt deelgebied, deelgebied met bosinvloeden, deelgebied met landbouwinvloeden en waterrijk deelgebied van valleien);

Dat het GPDO de versterking van het natuurlandschap aanmoedigt, onder meer door de uitbouw van de groene en blauwe netwerken en de bescherming van de biodiversiteit (strategie 5);

Overwegende dat wordt waargenomen dat de gebieden met hoogbiologische waarde grotendeels gelegen zijn in de tweede kroon, waarvan een groot deel in het GPDO staat ingekleurd als zone voor de bescherming van de groene stad in de tweede kroon;

Dat evenwel, zoals mag blijken uit de analyse van de onbebouwde oppervlakten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest door interpretatie van satellietfoto's, de natuurlijke woongebieden van de tweede kroon (met inbegrip van het Zoniënwood) door versnippering worden gekenmerkt, wat een bedreiging inhoudt voor de biodiversiteit;

Dat bepaalde indicatoren bovendien neigen naar een negatieve evolutie van de groenbegroeiing in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest omdat tussen 2005 en 2020 de totale oppervlakte van de onbebouwde percelen in het Gewest jaarlijks verminderde met gemiddeld 0,54%, van 5 564 ha tot 5 128 ha; Dat de ondoorlaatbaarheidsgraad zo goed als verdubbeld is op vijftig jaar tijd van 26% in 1955 tot 47% in 2006;

Overwegende dat wordt waargenomen dat in 2020 52,4% van het gewestelijk grondgebied begroeid was;

Dat evenwel, zoals het Gewestelijk Natuurplan 2016-2020 vaststelt, het groene karakter van het Gewest niet over heel het gewestelijk grondgebied met dezelfde intensiteit tot uiting komt; dat in de eerste kroon het begroeiingspercentage per woonblok regelmatig onder de 30% zakt en zelfs onder de 10% in het stadscentrum; dat de ruimtelijke connectiviteit tussen groene ruimten in de centrale zones bovendien kleiner is dan in de gewestelijke rand;

Overwegende dat Leefmilieu Brussel een schema voor de monitoring van de Brusselse biodiversiteit (fauna en flora) heeft opgesteld; dat regelmatig inventarissen en studies uitgevoerd worden (per groep van soorten); dat inzake biodiversiteit het recentste Rapport over de Staat van de Natuur (2012) en de tweede zoogdierenatlas van het Brussels Gewest leren dat bepaalde tendensen tegen elkaar afsteken zoals het verdwijnen van bepaalde soorten en het (her)verschijnen van nieuwe inheemse soorten (zoogdieren, vogels); bijvoorbeeld:

- een terugval van de vogelpopulatie voor 16 soorten van de 40
- een veralgemeende terugval van het aantal inheemse reptielen en amfibieën
- de aanwezigheid van 17 soorten handvleugeligen van 23 op Belgische schaal
- 3 soorten zoogdieren die tussen 1997-2000 zijn geteld werden niet meer waargenomen na 2001;
- Omgekeerd zijn 6 nieuwe soorten geïnventariseerd.

Overwegende dat nu de Biologische Waarderingskaart is bijgewerkt, de evolutie van de biologische waarde van het gewestelijk grondgebied tussen 1998 en 2018 kan worden geanalyseerd; dat men waarneemt dat ongeveer 27% van de vergelijkbare territoriale entiteiten tussen 1998 en 2018 een vorm van achteruitgang heeft gekend (hetzij het equivalent van 230 ha), 72% zag zijn biologische waarde in stand gehouden of zo beperkt gewijzigd dat ze wordt geacht neutraal te blijven en bij 1% verhoogde de biologische waarde;

Dat aan de hand van de nieuwe methodologie die tot de bijgewerkte versie van de Biologische Waarderingskaart heeft geleid, de biologische waarde voor heel het gewestelijk grondgebied beoordeeld kan worden; dat deze methodologie kampt met aantal beperkingen qua interpretatie

Considérant les services écosystémiques que rendent la nature, à savoir des services de support (régénération des sols, photosynthèse...), d'approvisionnement (production alimentaire, ressources naturelles), de régulation (eau, air, climat, faune et flore) et des services culturels.

Considérant que la biodiversité dépend de l'abondance, la qualité et la connectivité des habitats ;

Considérant que la qualité biologique d'un espace urbain doit être évalué au regard d'une multiplicité de facteurs dont son degré de végétalisation, la présence de biotopes, d'éléments connecteurs, sa taille, sa localisation dans le maillage vert et bleu ;

Considérant que la ville doit être vue comme un facteur de l'évolution de la biodiversité et réciproquement, la nature comme un facteur déterminant du fonctionnement de la ville et de sa résilience (face au changement climatique et aux évolutions socio-économiques) ;

Considérant que l'aménagement du territoire est un levier de la préservation de la biodiversité ; que le PRAS est lui-même un outil déterminant de l'aménagement du territoire bruxellois ;

Considérant que le dernier Rapport sur l'Etat de la Nature (2012) fait état de quatre sous-régions paysagères abritant chacune une biodiversité singulière (sous-région densément urbanisée, sous influence forestière, sous influence agricole, et humide et de vallées) ;

Que le PRDD encourage le renforcement du paysage naturel, au travers notamment du renforcement des maillages vert et bleu et de la protection de la biodiversité (stratégie 5) ;

Considérant qu'on observe que les sites de haute valeur biologique se trouvent principalement dans la deuxième couronne, dont une grande partie est désignée comme la zone de protection de la ville verte de seconde couronne selon le PRDD ;

Que cependant, comme cela peut être constaté à l'analyse des surfaces non bâties en Région de Bruxelles-Capitale par interprétation d'images satellitaires, les habitats naturels de la deuxième couronne (y compris la forêt de Soignes) se caractérisent par une fragmentation, ce qui constitue une menace pour la biodiversité ;

Que certains indicateurs vont en outre dans le sens d'une évolution négative de la couverture végétale en Région de Bruxelles-Capitale ; entre 2005 et 2020, la superficie totale des parcelles non bâties de la Région a régressé selon un taux annuel moyen de 0,54%, passant de 5 564 ha à 5 128 ha ; Que le taux d'imperméabilisation a quasiment doublé en 50 ans, passant de 26% en 1955 à 47% en 2006 ;

Considérant qu'on observe qu'en 2020, la végétation couvrait 52,4% du territoire régional ;

Que cependant, comme le constate le plan régional Nature 2016-2020, le caractère vert de la Région ne s'exprime pas sur l'ensemble du territoire régional avec la même intensité ; qu'en première couronne, le pourcentage de couverture végétale par bloc d'habitations descend fréquemment sous les 30%, voire même sous les 10% en centre-ville ; qu'en plus, la connectivité spatiale entre espaces verts est moindre dans les zones plus centrales qu'à la périphérie de la Région ;

Considérant que Bruxelles Environnement a établi un schéma de monitoring de la biodiversité bruxelloise (faune et flore) ; que des inventaires et des études sont réalisés régulièrement (par groupe d'espèces) ; qu'en matière de biodiversité, le dernier rapport sur l'état de l'Environnement 2020 ainsi que le 2nd atlas des mammifères de la Région bruxelloise renseignent que certaines tendances sont contrastées entre la disparition de certaines espèces et la (ré)apparition de nouvelles espèces indigènes (mammifères, oiseaux) ; que l'on constate ainsi :

- un déclin de population d'oiseaux pour 16 espèces sur les 40
- un déclin généralisé des reptiles et les amphibiens indigènes
- la présence de 17 espèces de chiroptères sur 23 à l'échelle belge
- 3 espèces de mammifères recensées entre 1997-2000 n'ont plus été observées après 2001 ;
- Inversement, 6 nouvelles espèces ont été inventoriées.

Considérant que la mise à jour de la Carte d'Evaluation Biologique permet d'effectuer une analyse de l'évolution de l'état de la valeur biologique du territoire régional entre 1998 et 2018 ; qu'on observe qu'environ 27% des unités territoriales comparables entre 1998 et 2018 ont subi une forme de dégradation (soit l'équivalent de 230 Ha), 72% ont connu un maintien de leur valeur biologique ou une modification considérée comme neutre, et 1% a connu une augmentation de sa valeur biologique ;

Que la nouvelle méthodologie aboutissant à la version actualisée de la Carte d'Evaluation Biologique permet d'évaluer la valeur biologique de l'ensemble du territoire régional ; que cette méthodologie a certaines limites d'interprétations identifiées par le Gouvernement ; que la carte

die door de Regering zijn geïdentificeerd; dat de kaart echter wel aangeeft dat 95,9% van de huizenblokken met een A-score vandaag een beschermd statuut genieten, 68,3% voor de blokken met een B-score en 25,2 % voor blokken met een C-score.

Overwegende dat het GBP concrete antwoorden moet bieden voor de problematiek van het behoud van de biodiversiteit op gewestelijke schaal; dat de biodiversiteit en de gebouwde infrastructuur beide essentieel zijn voor het evenwicht van het stedelijk ecosysteem.

Overwegende dat de tweede pijler van het GPDO gericht is op het inzetten van het grondgebied voor de ontwikkeling van een aangename, duurzame en aantrekkelijke leefomgeving; dat het GPDO in dit verband de ontwikkeling van openbare ruimten en groene ruimten als ondersteuning van de kwaliteit van de leefomgeving (strategie 2) aanmoedigt;

Dat in het GPDO met name wordt aanbevolen nieuwe groene ruimten aan te leggen in het centrale en dichtbevolkte deel van Brussel, dat als zone voor begroening is aangeduid, het groene karakter van de binnenterreinen van huizenblokken te versterken en het groene karakter van de tweede kroon te behouden; Dat is vastgesteld dat slechts een derde van de Brusselse gezinnen toegang heeft tot een tuin; dat één op vijf Brusselaars woont in een gebied met een tekort aan groene ruimten, hetzij op minstens 8 minuten afstand van een groene ruimte van meer dan een hectare;

Dat de centrale wijken gekenmerkt worden door een grote bewonersdichtheid wat de sociale en ecologische behoefte aan groene ruimten bijzonder nijpend maakt;

Overwegende dat uit de kaartgegevens van Leefmilieu Brussel voor deze zones van het Gewest een concentratie aan warmte-eilanden en luchtvervuiling en een beperkt vegetatiedek blijkt;

Overwegende dat een groter aantal groene ruimten en een betere kwaliteit hiervan de lucht-verontreiniging kunnen matigen, die in aanzienlijke mate bijdraagt tot de opwarming van de aarde en jaarlijks door luchtverontreiniging de voortijdige dood van 7 miljoen mensen veroorzaakt.

Overwegende dat groene ruimten bijdragen tot de levenskwaliteit in de stad, zowel door een verminderde overlast (lawaai, vervuiling) als vanuit sociaal-cultureel oogpunt (vrije tijd, ontspanning, lichamelijke en geestelijke gezondheid, onderwijs, enz.).

Dat groene ruimten daarom zoveel mogelijk behouden dienen te blijven en zelfs moeten worden aangelegd in de prioritair ingroeningsgebieden (eerste kroon) en dat de continuïteit tussen de groene ruimten onderling, met name langs de hoofdverkeersaders, bevorderd dient te worden, om zo hitte-eilanden tegen te gaan en te zorgen voor een betere luchtkwaliteit;

Overwegende dat de ligging, de omvang en de kwaliteit van groene ruimten niet alleen moeten worden bepaald in functie van de gebieden met tekorten, maar ook op grond van de ecosysteemdiensten die zij verstrekken, in het bijzonder hun insijpelings- en wateropvangvermogen en hun bijdrage tot de koolstoffixatie.

Overwegende dat risicomanagement moet worden overwogen, met name bij de bestrijding van overstromingen.

4. Een kader bieden voor de stadslandbouw

Overwegende dat de landbouwgebieden van het GBP een totale oppervlakte van 227 ha bestrijken;

Dat wordt vastgesteld dat de meeste stedelijke landbouwactiviteiten buiten de landbouwgebieden van het GBP plaatsvinden, onder andere in gebieden met groene ruimten, in woon- of gemengde gebieden; dat van de 232,9 ha landbouwoppervlakte die wordt aangegeven voor het GLB, 111 ha betrekking heeft op landbouwgebieden die staan omschreven in het GBP;

Dat een ruimtelijke wanverhouding wordt vastgesteld tussen de landbouwgebieden van het GBP, de voor het GLB aangegeven gronden, de nieuwe professionele projecten en de stadsmoestuinen;

Dat met landbouw en agro-ecologische activiteit kan worden gezorgd voor het behoud van volle grond en dat bodems op een geschikte wijze gevoed kunnen worden;

Dat het noodzakelijk lijkt de landbouwfunctie in een stedelijke omgeving te behouden om de doelstellingen inzake ecologische en voedingsveerbaarheid te kunnen verwezenlijken;

Overwegende dat het GPDO, nog steeds in het kader van zijn tweede pijler, het natuurlijke landschap wil versterken en de ontwikkeling en het behoud van de stadslandbouw in Brussel aanmoedigt om de open ruimten op grootstedelijke schaal te versterken (strategie 5);

Overwegende dat de gewestelijke beleidsverklaring stelt: "We streven ernaar een voldoende economische en tewerkstellingsstrategie voor de stadslandbouw tot stand te brengen door een Alliantie op te starten rond "werk, milieu en duurzame voeding". Zo willen we samen

renseigne néanmoins que 95,9% des ilots ayant un score A bénéficient aujourd'hui d'un statut de protection, 68,3% pour les ilots ayant un score B, 25,2 % pour les ilots ayant un score C.

Considérant que le PRAS doit apporter des réponses concrètes aux enjeux de préservation de la biodiversité à l'échelle régionale ; que la biodiversité et les infrastructures bâties sont toutes deux constitutives de l'équilibre de l'écosystème urbain

Considérant que l'axe 2 du PRDD vise à mobiliser le territoire pour développer un cadre de vie agréable, durable et attractif ; que dans ce cadre, le PRDD encourage le développement des espaces publics et des espaces verts comme supports de la qualité du cadre de vie (stratégie 2) ;

Qu'il préconise notamment la création de nouveaux espaces verts dans la partie centrale et dense de Bruxelles, identifiée comme zone de verdoisement, le renforcement du caractère vert des intérieurs d'îlot et la préservation du caractère vert de la seconde couronne ; Que l'on constate que seulement un tiers des ménages bruxellois environ a accès à un jardin ; qu'un Bruxellois sur cinq réside dans une zone de carence en espaces verts, soit à au moins 8 minutes à pied d'un espace vert public de plus d'un hectare ;

Que les quartiers centraux se caractérisent par une densité d'habitants forte, ce qui rend le besoin social et environnemental d'espaces verts particulièrement prégnant ;

Considérant que les données cartographiques de Bruxelles Environnement démontrent une concentration des ilots de chaleurs, de la pollution de l'air et d'un faible couvert végétal sur les mêmes zones régionales ;

Considérant que l'augmentation du nombre d'espaces verts et de leur qualité peut atténuer les polluants atmosphériques qui contribuent de manière significative au réchauffement de la planète et entraînent chaque année la mort prématurée de 7 millions de personnes causée par la pollution de l'air.

Considérant que les espaces verts contribuent à la qualité de vie en ville, tant d'un point de vue de l'atténuation de nuisances (bruit, pollutions) que d'un point de vue socio-culturel (loisirs, détente, santé physique et mentale, éducation...).

Qu'il convient donc de préserver au maximum les espaces verts, voire de les développer dans les zones de verdoisement prioritaires (1ère couronne), ainsi que de favoriser les continuités entre ceux-ci en particulier sur les grands axes structurants de façon à lutter contre les îlots de chaleur et assurer une meilleure qualité de l'air ;

Considérant que la localisation des espaces verts, leur taille et leur qualité devront être déterminées, outre en fonction des zones de carence, également en fonction des services écosystémiques qu'ils rendent, notamment leurs capacités d'infiltration et de rétention de l'eau et leur contribution à la captation de carbone.

Considérant que la gestion des risques doit être pris en considération, en particulier dans la lutte contre les inondations.

4. Offrir un cadre à l'agriculture urbaine

Considérant que les zones agricoles du PRAS ont une superficie totale de 227 ha ;

Qu'on observe que la plupart des activités agricoles urbaines sont localisées en dehors des zones agricoles du PRAS, dans les zones d'espaces verts, d'habitat, résidentielles ou mixtes entre autres ; que sur les 232,9 Ha de surfaces agricoles déclarées à la PAC, 111 Ha sont des zones agricoles définies par le PRAS ;

Qu'on constate donc un décalage spatial entre zones agricoles du PRAS, les terres déclarées à la PAC, les nouveaux projets professionnels et les potagers urbains ;

Que l'activité agricole et agroécologique permet de préserver la pleine terre et nourrir adéquatement les sols ;

Qu'il apparait nécessaire pour atteindre les objectifs de résilience environnementale et alimentaire que s'est fixé le gouvernement de préserver la fonction agricole en milieu urbain ;

Considérant que toujours dans le cadre de son axe 2, le PRDD vise à renforcer le paysager naturel et encourage le développement et la préservation de l'agriculture urbaine à Bruxelles afin de renforcer les espaces ouverts à l'échelle métropolitaine (stratégie 5) ;

Considérant la DPR prévoit que « L'objectif est de tendre vers une véritable stratégie agricole urbaine en lançant une Alliance « Emploi – Environnement – Alimentation durable » économique et d'emploi rassemblant les acteurs de l'agriculture urbaine, de l'Horeca, de la

met alle stakeholders van de stadslandbouw, de horeca, de verwerkings- en distributieketen en de opleidings- en tewerkstellingsinstanties in Brussel en omgeving van productie, verwerking en consumptie van betaalbare duurzame lokale voedingsproducten maximaliseren”.

Overwegende dat dit beleidsvoornemen is omgezet naar de doelstellingen van de Good Food Strategie, met name inzake steun voor professionele en door burgers bedreven stedelijke landbouwproductie; dat deze steun onder meer de vorm aanneemt van een gemakkelijker toegang tot landbouwgrond.

Overwegende dat de stadslandbouw die zich in het Brussels Gewest ontwikkelt, multifunctioneel is, bijdraagt tot de instandhouding van de ecosystemen en de sociale cohesie en een economische sector is die kwaliteitsvoeding toegankelijk maakt, en dat dit multifunctionele karakter ondersteuning verdient; dat de heropleving van de stadslandbouw vele facetten kent en vernieuwend is, gezien de talrijke productietypologieën, de uiteenlopende profielen van de initiatiefnemers van projecten en modellen;

Overwegende dat het GBP geen specifieke aandacht besteedt aan deze activiteit, buiten de landbouwgebieden;

Dat het noodzakelijk lijkt de stadslandbouw op een specifieke manier in de stadsplanning op te nemen en zo nodig de specifieke roeping van de landbouwzones te versterken;

Dat het tevens noodzakelijk is de landbouwfunctie in stedelijke gebieden te behouden en te versterken om de doelstellingen inzake ecologische en voedingsveerbaarheid die de Regering zich heeft opgelegd te verwezenlijken; dat deze doelstelling onder meer blijkt in een denkoefening over het behoud van landbouwgronden in feite en in rechte, en de ontwikkeling hiervan.

5. De mogelijkheid en de wenselijkheid van de integratie van te verdichten of te ontlichten gebieden in het GBP

Overwegende dat momenteel een bevolkingsgroei in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van ongeveer 2.500 inwoners per jaar wordt vastgesteld volgens Statbel;

Dat de bevolking in 2020 wordt geraamd op 1.214.921 inwoners, en dat volgens het FPB, Statbel en het BISA de prognoses luiden als volgt:

- in 2040: 1.266.370 inwoners;
- in 2050: 1.288.845 inwoners;

Dat de centrale wijken een hoge bevolkingsdichtheid kennen met meer dan 20.000 inwoners per km², tegenover een gewestelijk gemiddelde van 7.380 inwoners per km², volgens Statbel;

Overwegende dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dichter bevolkt is dan de andere Belgische steden, maar minder dicht dan andere Europese grootsteden;

Dat, zoals in het GPDO wordt opgemerkt, de spreiding van de bevolking over het gewestelijk grondgebied zeer ongelijk is, met zeer dichtbevolkte centrumwijken en een veel minder dicht bevolkte tweede kroon; dat deze zeer uiteenlopende benutting van het grondgebied deel uitmaakt van de problematiek van de sociale kloof;

Overwegende dat we vaststellen dat het grondoppervlak van de centrale wijken ook sterk verhard is; dat volgens de statistieken van Statbel en Urbis de grondinname dicht bij index 1 ligt, met een ondoordringbaarheid van de bodem van 80%, door bouwwerken of wegen;

Dat deze wijken een aanzienlijk fenomeen van hitte-eilanden vertonen, zoals blijkt uit de kaarten van Leefmilieu Brussel;

Dat het gemiddelde percentage van de ondoordringbaarheid tussen 1955 en 2006 van 26% tot 47% is gestegen (ULB-IGEA, 2006) en dat deze tendens zich voortzet; dat het grondgebruik en de ondoordringbaarheid tussen 2011 en 2018 volgens Urbis immers 20 ha bedragen; dat volgens de gegevens van het BISA 47% van de totale oppervlakte van het Gewest ondoordringbaar is gemaakt;

Overwegende dat we vaststellen dat de creatie van woningen sinds 2003 zich hoofdzakelijk situeert in gebieden die reeds worden gekenmerkt door een hoge woningdichtheid, hetzij de wijken van de eerste kroon, met uitzondering van enkele grote woningbouwprojecten in de tweede kroon op het grondgebied van de gemeenten Evere, Ukkel en Anderlecht, terwijl de wijken van de eerste kroon worden gekenmerkt door:

- een gebrek aan toegankelijke openbare en groene ruimten, in het bijzonder in de arme sikkels;
- de reconversie van productieactiviteiten tot huisvesting, waardoor de functiegemengdheid afneemt;
- het verdwijnen van handelszaken, met name in de centrale wijken;

Overwegende dat de eerste pijler van het GPDO erop gericht is het grondgebied in te zetten als raamwerk voor de ontwikkeling; dat het GPDO in dat verband de ontwikkeling van een beheerste verdichting aanmoedigt, op voorwaarde dat wordt voldaan aan een aantal kenmerken zoals een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer,

transformation et de la distribution, de la formation et de l'emploi de Bruxelles et ses environs pour maximiser la production, la transformation et la consommation de denrées alimentaires locales, durables et financièrement accessibles ».

Considérant la traduction de cette intention politique dans les objectifs de la Stratégie Good Food, touchant notamment au soutien à la production agricole professionnelle et citoyenne urbaine ; que ce soutien se traduit entre autre par une facilitation de l'accès au foncier agricole.

Considérant que l'agriculture urbaine qui se développe en Région bruxelloise revêt un caractère multifonctionnel, participant à la préservation des écosystèmes, à la cohésion sociale, étant une filière économique, permettant l'accès à une alimentation de qualité et qu'il convient de soutenir cette multifonctionnalité ; ; que la réémergence de l'agriculture urbaine est multifacette et innovante, vu les typologies de production multiples, les profils variés des porteurs de projets et modèles ;

Considérant que le PRAS n'appréhende pas cette activité de façon spécifique, en dehors des zones agricoles ;

Qu'il apparait nécessaire d'intégrer l'agriculture urbaine de façon spécifique dans la planification urbaine et, le cas échéant, de renforcer par ailleurs la vocation propre des zones agricoles ;

Qu'il apparait également nécessaire pour atteindre les objectifs de résilience environnementale et alimentaire que s'est fixés le gouvernement de préserver et renforcer la fonction agricole en milieu urbain ; que cet objectif se traduit notamment par une réflexion sur la préservation des terres agricoles de fait et de droit, ainsi que leur développement.

5. Analyser la possibilité et l'opportunité d'intégrer dans le PRAS des zones à densifier ou à dédensifier

Considérant qu'actuellement, on observe une croissance de la population en Région de Bruxelles-Capitale d'environ 2.500 habitants par année d'après Statbel ;

Que la population en 2020 est estimée à 1.214.921 habitants, et que selon BFP, Statbel et IBSA, les prévisions sont de :

- En 2040 : 1.266.370 habitants ;
- En 2050 : 1.288.845 habitants ;

Que les quartiers centraux présentent une densité forte avec plus de 20.000 habitants par km², pour une moyenne régionale de 7.380 habitants par km², d'après Statbel ;

Considérant que la Région de Bruxelles-Capitale est plus densément peuplée que les autres villes belges, mais moins que d'autres villes métropolitaines européennes ;

Que comme le relève le PRDD, la répartition de la population sur le territoire régional est très inégale, avec des quartiers centraux et de première couronne très denses et une seconde couronne qui l'est beaucoup moins ; que ces occupations du territoire très différentes font partie de la problématique de la fracture sociale ;

Considérant qu'on constate que les quartiers centraux sont également fortement minéralisés au sol ; que selon les statistiques Statbel et Urbis, les emprises au sol se rapprochent de l'indice 1 avec une imperméabilisation du sol à hauteur de 80 %, par les constructions ou les voiries ;

Que ces quartiers présentent un phénomène important d'ilots de chaleur comme le montrent les cartes de Bruxelles Environnement ;

Que le taux d'imperméabilisation moyen est passé de 26% à 47% entre 1955 et 2006 (ULB-IGEA, 2006) et que cette tendance se poursuit ; qu'en effet, la consommation territoriale et l'imperméabilisation entre 2011 et 2018 s'élèvent à 20 ha d'après Urbis ; que selon les données de l'IBSA, 47 % de la surface totale de la Région est imperméabilisé ;

Considérant qu'on observe que depuis 2003, la majorité de la création de logements a eu lieu dans des zones déjà caractérisées par une forte densité de logements, soit les quartiers de première couronne, à l'exception de quelques grands projets de logement dans la deuxième couronne sur le territoire des communes d'Evere, Uccle et Anderlecht, alors que les quartiers de la première couronne sont caractérisés par :

- le manque d'espaces publics et verts accessibles, en particulier dans le croissant pauvre ;
- la reconversion d'activités de production en logements, ce qui réduit la mixité fonctionnelle ;
- la disparition des établissements commerciaux, notamment dans les quartiers centraux ;

Considérant que l'axe 1 du PRDD vise à mobiliser le territoire pour construire l'armature du développement ; que dans ce cadre, le PRDD encourage le développement d'une densification maîtrisée, conditionnée à la réunion de plusieurs caractéristiques, telles qu'une bonne accessibilité en transport public, une proportionnalité à la dimension de

een behoorlijke verhouding tussen de omvang van de openbare ruimte en de afmetingen van de percelen en de huizenblokken, respect voor het architecturaal erfgoed, voldoende aanwezigheid van groene ruimten, opwaardering van het bestaande gebouwenbestand en de creatie van buurtdiensten (strategie 2);

Dat het GPDO tegelijkertijd ontdichtingsoperaties voorstelt in overbevolkte wijken, met name door de binnenterreinen van huizenblokken open te stellen, om de ondertussen sterk gedualiseerde sociale geografie van het stadsgewest opnieuw in evenwicht te brengen;

Dat derhalve de bevolkingsgroei gespreid dient te worden en er behoefte is aan een doordacht verdichtings- en/of ontdichtingsbeleid (bijvoorbeeld op bepaalde binnenterreinen van huizenblokken) dat telkens is aangepast aan het gebied in kwestie en tegelijk zorgt voor het behoud en de ontwikkeling van het groene en blauwe netwerk, waardoor bestaande gebouwen opgewaardeerd en doordringbare oppervlakken maximaal in stand gehouden worden;

Overwegende dat het, gezien de verwachte bevolkingsgroei, nodig is te voorzien in voorzieningen, uitrusting en infrastructuur als kader voor deze groei om te voldoen aan de ambitie van een kwaliteitsvolle leefomgeving, zoals scholen, sportvoorzieningen groene ruimten, buurtwinkels en mobiliteitsinfrastructuur;

Dat theoretisch gezien de inplanting van al deze functies, tegelijk met die van nieuwe woningen leidt tot een verdichting van de bebouwde omgeving; dat echter ook een goede bereikbaarheid van nabijgelegen groene ruimten wordt nagestreefd; dat volgens het GPDO 30% van de bevolking van het Gewest op een afstand van meer dan 400 m van groene ruimten woont; dat de instandhouding van natuurgebieden/doordringbare ruimten en van de biodiversiteit essentieel is voor de sociaal-culturele functies en de ecosystemen waartoe deze ruimten aanleiding geven; dat er dus een evenwicht moet worden gevonden tussen de verdichting van de bebouwde omgeving (ontdichting in bepaalde gevallen) en de ontwikkeling van groene ruimten;

Dat de gewestelijke beleidsverklaring ook stelt: *"Het territoriale ontwikkelingsbeleid zal er met name op gericht zijn de woonbaarheid en aantrekkelijkheid van de dichtstbevolkte centrumwijken te verbeteren, met name door groene ruimten en koelte-eilanden te creëren, de bebouwde oppervlakte op vloerniveau te verminderen en de buurtvoorzieningen uit te breiden"*; dat de Regering daarmee de ontdichting van de bebouwde ruimte voor ogen heeft wanneer die het antwoord lijkt te zijn op een kwaliteitsvolle verstedelijking;

Overwegende dat het in dit verband interessant kan zijn om ook te kijken naar ondergronds aangelegde infrastructuren;

Overwegende dat de bodemkwaliteit een relevant criterium kan zijn om rekening mee te houden voor bestudeerde ont- en verdichtingskeuzes en -vormen;

Overwegende dat na de vaststelling van de te verdichten en te ontdichten perimeters, de mogelijkheid en de opportuniteit om bepaalde mechanismen in het GBP op te nemen die de verwezenlijking van die doelstelling bevorderen, onderzocht dient te worden, inzonderheid in het licht van de lopende herziening van de GSV en de noodzakelijk om deze beide instrumenten op elkaar af te stemmen;

6. Bijwerking

Overwegend dat er materiële fouten zijn vastgesteld op de kaarten; Dat de herziening van het GBP een gelegenheid is om deze te verbeteren;

7. Effectbeoordeling

Overwegende dat deze wijziging van het GBP het voorwerp dient uit te maken van een milieueffectenrapport overeenkomstig bijlage D van het BWRO en artikel 57, 1°, tweede lid van de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud;

Op grond van deze overwegingen,

Op voordracht van de Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met Territoriale Ontwikkeling en Stadsvernieuwing, Toerisme, de Promotie van het Imago van Brussel en Biculturele Zaken van gewestelijk Belang,

Na beraadslaging,

Besluit :

Artikel 1. Het op 3 mei 2001 door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering bij besluit goedgekeurd gewestelijk bestemmingsplan wordt aan een wijziging onderworpen binnen de perken gesteld door dit besluit.

l'espace public et à la taille des parcelles et des îlots, le respect du patrimoine architectural, la présence suffisante d'espaces verts, la revalorisation du bâti existant et la création de services de proximité (stratégie 2) ;

Que parallèlement, le PRDD propose des opérations de dédensification dans les quartiers trop denses, notamment en aérant les intérieurs d'îlot, afin de rééquilibrer la géographie sociale de la ville-région qui est actuellement très dualisée ;

Qu'il s'agit donc de répartir la croissance démographique et de développer une politique de densification raisonnée et/ou de dédensification (par exemple dans certains intérieurs d'îlot), adaptée aux territoires, associée au maintien et développement du maillage vert et bleu valorisant le bâti existant et préservant au mieux les surfaces perméables et végétalisées;

Considérant qu'en fonction de la croissance démographique attendue, il est nécessaire de prévoir les équipements, aménités et infrastructures qui doivent accompagner cette croissance pour répondre à l'ambition d'un cadre de vie qualitatif, tels que des écoles, des équipements sportifs, des espaces verts, des commerces de proximité et des infrastructures de mobilité ;

Que, d'un point de vue théorique, l'implantation de toutes ces fonctions, concomitamment à celle de nouveaux logements entraîne une densification du bâti ; que, cependant, une bonne accessibilité à des espaces verts de proximité est également recherchée ; que selon le PRDD, 30 % de la population de la Région habite à plus de 400 m des espaces verts ; que la préservation des espaces naturels/perméables et de la biodiversité est essentielle pour les fonctions socio-culturelles et écosystémiques que remplissent ces espaces ; qu'il y a donc un équilibre à trouver entre densification bâtie (dédensification dans certains cas) et le développement des espaces verts ;

Que la DPR prévoit également que *« la politique de développement territorial visera à améliorer les qualités d'habitabilité et d'attractivité des quartiers centraux les plus denses notamment en créant des espaces verts et îlots de fraîcheur, en réduisant la surface bâtie au sol et en augmentant les équipements de quartier »* ; que le Gouvernement entend ainsi envisager la dédensification bâtie quand elle apparaît comme la réponse à une urbanisation de qualité ;

Considérant que, dans ce cadre, il serait intéressant de prendre en compte les infrastructures bâties en sous-sol ;

Considérant que la qualité des sols peut être un critère pertinent à prendre en compte dans les choix et les formes de (dé)densification qui seront étudiés ;

Considérant qu'après avoir identifié les périmètres à densifier et à dédensifier, il conviendra d'analyser la possibilité et l'opportunité d'intégrer dans le PRAS des mécanismes favorisant la mise en œuvre de cet objectif, notamment au regard de la révision du RRU actuellement en cours ainsi qu'à la nécessaire articulation cohérente entre ces deux outils ;

6. Actualisation

Considérant que certaines erreurs matérielles ont été constatées dans les cartes; Que la révision du PRAS est l'occasion de les corriger ;

7. Evaluation des incidences

Considérant que la présente modification du PRAS fera l'objet d'un rapport sur ses incidences environnementales en vertu de l'annexe D du CoBAT et des articles 57, 1er, alinéa 2 de l'Ordonnance du 1er mars 2012 relative à la conservation de la nature ;

Par ces considérations,

Sur proposition du Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé du Développement territorial et de la Rénovation urbaine, du Tourisme, de la Promotion de l'Image de Bruxelles et du Biculturel d'Intérêt régional,

Après délibération,

Arrête :

Article 1er. Le plan régional d'affectation du sol adopté par arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 3 mai 2001 est soumis à modification, dans les limites fixées par le présent arrêté.

Art. 2. De Minister-President wordt belast met de uitvoering van deze beslissing.

Brussel, 23 december 2021.

Namens de Brusselse Hoofdstedelijke Regering :

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,
belast met Ruimtelijke Ordening,
R. VERVOORT

Art. 2. Le Ministre-Président est chargé de l'exécution de la présente décision.

Bruxelles, le 23 décembre 2021.

Pour le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale :

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire,
R. VERVOORT

GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE VAN BRUSSEL-HOOFDSTAD

[C - 2022/20230]

27 JANUARI 2022. — Besluit van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de ondersteuning van de multidisciplinaire praktijken en jonge artsen

Het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie,

Gelet op de ordonnantie van 4 april 2019 betreffende het eerstelijnszorgbeleid;

Gelet op het koninklijk besluit van 23 maart 2012 tot oprichting van een Impulsfonds voor de huisartsengeneeskunde en tot vaststelling van de werkingsregels ervan;

Gelet het besluit van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 8 maart 2007 betreffende de administratieve en begrotingscontrole evenals de begrotingsopmaak, artikel 12;

Gelet op het advies van de inspecteur van Financiën, gegeven op 1 oktober 2021;

Gelet op het advies van de bicommunautaire Dienst voor Gezondheid, Bijstand aan Personen en Gezinsbijslag, gegeven op 23 november 2021;

Gelet op het advies nr. 70.679 van de Raad van State, gegeven op 11 januari 2022 met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende het advies van de afdeling eerstelijnsgezondheidszorg en thuiszorg van de Commissie voor Gezondheidszorg van de Adviesraad voor gezondheids- en welzijnszorg, gegeven op 22 november 2021;

Op voorstel van de leden van het Verenigd College, bevoegd voor Gezondheid en Welzijn;

Na beraadslaging,

Besluit :

HOOFDSTUK 1. — *Algemene bepalingen*

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

1° multidisciplinaire structuur: een multidisciplinaire structuur die de rol vervult van eerstelijnszorgactor en die minstens één arts omvat die erkend is als houder van de bijzondere beroepstitel van huisarts en een gezondheidsprofessional, die geen arts is, die een erkenning heeft op grond van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen;

2° eerstelijnszorgactor: eerstelijnszorgactor in de zin van artikel 2, 2°, van de ordonnantie van 4 april 2019 betreffende het eerstelijnszorgbeleid;

3° beroepsbeoefenaars: artsen erkend als houders van de bijzondere beroepstitel van huisarts en gezondheidszorgbeoefenaars, die geen arts zijn, die een erkenning hebben op grond van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen;

4° jonge arts: arts erkend als houder van de bijzondere beroepstitel van huisarts die, op de installatiedatum, erkend is sinds een periode van ten hoogste vijf jaar;

COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE DE BRUXELLES-CAPITALE

[C - 2022/20230]

27 JANVIER 2022. — Arrêté du Collège réuni de la Commission communautaire commune relatif au soutien des pratiques multidisciplinaires et des jeunes médecins

Le Collège réuni de la Commission communautaire commune,

Vu l'ordonnance du 4 avril 2019 relative à la politique de première ligne de soins ;

Vu l'arrêté royal du 23 mars 2012 portant création d'un Fonds d'impulsion pour la médecine générale et fixant ses modalités de fonctionnement ;

Vu l'arrêté du Collège réuni de la Commission communautaire commune du 8 mars 2007 relatif au contrôle administratif et budgétaire ainsi qu'à l'établissement du budget, article 12 ;

Vu l'avis de l'Inspecteur des Finances, donné le 1er octobre 2021 ;

Vu l'avis de l'Office bicommunautaire de la santé, de l'aide aux personnes et des prestations familiales, donné le 23 novembre 2021 ;

Vu l'avis n° 70.679 du Conseil d'Etat, donné le 11 janvier 2022 en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973 ;

Considérant l'avis de la section des soins de première ligne et soins à domicile de la Commission Santé du Conseil consultatif de la Santé et de l'Aide aux personnes, donné le 22 novembre 2021 ;

Sur la proposition des Membres du Collège réuni, en charge de la politique de la santé et de l'action sociale ;

Après délibération,

Arrête :

CHAPITRE 1er. — *Dispositions générales*

Article 1er. Pour l'application du présent arrêté on entend par :

1° structure multidisciplinaire : Structure multidisciplinaire qui s'inscrit dans le rôle d'acteur de la première ligne de soins et comprenant au moins un médecin agréé comme titulaire du titre professionnel particulier de médecin généraliste et un professionnel de la santé, non médecin, disposant d'un agrément en vertu de la loi coordonnée du 10 mai 2015 relative à l'exercice des professions des soins de santé ;

2° acteur de la première ligne de soins : acteur de la première ligne de soins au sens de l'article 2, 2°, de l'ordonnance du 4 avril 2019 relative à la politique de la première ligne de soins ;

3° praticiens : médecins agréés comme titulaire du titre professionnel particulier de médecin généraliste et professionnels de la santé, non médecin, disposant d'un agrément en vertu de la loi coordonnée du 10 mai 2015 relative à l'exercice des professions des soins de santé ;

4° jeune médecin : médecin agréé comme titulaire du titre professionnel particulier de médecin généraliste qui, à la date d'installation, est agréé depuis un délai de maximum 5 ans ;